

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

*“Hoe geven we tieners meer richting, ruimte en ruggensteun
om te leren en ontwikkelen?”*

Thema: Persoonsvorming, gepersonaliseerd onderwijs of subjectivatie?

Leren leven.

Beste mensen,

In het derde jaar van dit initiatief kunnen we terugblikken op een mooie ontwikkeling van het tieneronderwijs.

- Het oprichten van toenerscholen is flink op weg. Tien in bedrijf waarvan één in Groesbeek. In verscheidene regio's wordt gewerkt aan de start van nieuwe tienercolleges (Den Bosch, Almere). De bestaande toenerscholen staan beschreven op de website www.tienercollegenijmegen.nl.
- Er is een praktische gids in het Nederlands en Engels beschikbaar op de website om het denken over tieneronderwijs en de oprichting van toenerscholen te ondersteunen.
- Ton Bruining en Pieter Snel geven via de KPC groepbn een werkplaats voor 1–14 onderwijs: <https://www.kpcgroep.nl/opleidingen/opleidingsagenda/werkplaats-10-14-onderwijs/>

De nieuwsbrief wil ik verbreden naar de doelen van onderwijs zoals Gert Biesta ze formuleerde: kwalificatie, socialisatie en subjectivatie. Dit herfstnummer staat in het teken van subjectivatie. Hoe zorgen we dat kinderen en jongeren door onderwijs als handelende subjecten hun eigen leven en de samenleving vormgeven?

Het kerstnummer zal in het teken staan van socialisatie en het voorjaarnummer gaat in op kwalificatie.

Stapje voor stapje naar onderwijs dat de levenskracht van kinderen stimuleert en hen begeleidt naar een gelukkig leven met elkaar, nu en in de toekomst.

Veel leesplezier,

Erik

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

Persoonsvorming, gepersonaliseerd onderwijs of subjectivering? Leren leven!

Hoe leert een kind of jongere te leven? Hoe leert een kind of jongere om te gaan met zichzelf, de ander en de wereld?: Door waar te nemen, uit te proberen en betekenis te geven. Door activiteiten die een kind doet uit zichzelf of geïnspireerd door zijn omgeving.

Ons huidige onderwijs en zorg zijn echter geïnstitutionaliseerd om ontwikkeling van kinderen en jongeren te meten en te sturen. Kinde en jongeren zijn een black box. Als ze niet functioneren, dan selecteren we ze naar een lager niveau (onderwijs) of we gaan proberen hun problemen voor hen op te lossen (zorg). Kinderen en jongeren zijn objecten van onderwijs en zorg in plaats van subjecten.

Professionals in het huidige onderwijs en de huidige zorg staan vaak tegenover het kind of de jongere en geven aan wat het moet doen, wat goed of fout is. We zouden juist naast het kind of de jongere moeten gaan staan om het kind of de jongere te stimuleren. Er is geen goed of fout maar wel effectief en ineffectief handelen. Wat werkt voor het kind of jongere als subject?

De meeste kinderen tot 4 jaar krijgen nog de ruimte om te spelen. In de onderbouw leren ze al passief gedrag, stil zitten, luisteren en doen wat de leerkracht zegt, in groep 3 worden ze getraind om te lezen en te rekenen, daarna krijgen ze al huiswerk en leerstof, zodat ze op de middelbare school goed presteren in de schoolvakken. Op MBO, HBO krijgen ze eerst een theoretische basis en dan mogen ze eindelijk weer vrij zoeken naar antwoorden op leervragen en oplossingen voor vaktechnische problemen. Als ze dan hun basisopleiding hebben afgerond, dan mogen jongeren in hun volwassen leven het helemaal zelf uitzoeken. Hebben we ze daarop voorbereid?

Toch vinden vrijwel alle onderwijsprofessionals houding en persoonlijkheid belangrijk om dat dit kinderen en jongeren helpt succesvol te zijn in leven en werk. Meer nog dan een diploma. Wat wil het onderwijs met kinderen en jongeren bereiken?

Persoonsvorming, betekent dat de leerkracht jou als persoon vormt. Zoveel macht wil je de leerkracht/leraar niet geven. Met al je eigenschappen vorm je zelf je persoon, waarbij de leerkracht/leraar wel naast je kan staan en je kan begeleiden om zoveel mogelijk uit je persoon te halen. Je te helpen jezelf te doorgronden, te accepteren, te ontwikkelen en je talenten te gebruiken.

Gepersonaliseerd leren lijkt uit te gaan van leren in school, wat we in school toesnijden op jouw persoon. Het leren is er al, hoe kunnen we dit geschikt maken voor jou als persoon.

Subjectivatie geeft exact weer wat we willen bereiken met onderwijs: dat je als kind/jongere jezelf ontwikkelt als handelend subject naar alles om je heen. Je wordt pas subject als je handelt naar of met objecten. Ik onderscheid negen soorten objecten waartoe je je in je leven verhoudt.

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

Subjectivering betekent omgaan met de objecten: jezelf, de ander en de wereld

 <p>Lichaam</p>	 <p>Brein/geest</p>	 <p>Emoties/psyche</p>
 <p>De ander</p>	 <p>Je unieke zelf</p>	 <p>Samenleving</p>
 <p>Natuur</p>	 <p>Stoffen/dingen</p>	 <p>Cosmos</p>

Als je als mens in de wereld geboren wordt dan krijg je de rijkdom van het leven mee. Er zijn objecten, waar alle mensen mee te maken krijgen: je hebt een lichaam gekregen, een geest, gevoelens en bewustzijn. Je leert om te gaan met jezelf.

Je komt in een wereld met andere mensen: eerst je familie, later vrienden bekenden en onbekenden. Je leert om te gaan met anderen.

Je bent op de planeet aarde gekomen. Een planeet, die ooit is ontstaan in een oerknal. Een planeet die verwarmd wordt door de zon en beschenen door de maan, met wisselende klimatologische omstandigheden (regen, wind, hitte, kou etcetera) en landschappen (rivieren, zeeën, bossen, bergen et cetera). De wereld bestaat uit elementen en verbindingen, de stoffelijke wereld. De mens heeft van de stoffen en verbindingen voorwerpen gemaakt die nuttig zijn en/of schoonheid bezitten. We hebben van die stoffen en verbindingen een materiële wereld gebouwd.

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

We zijn als mens onderdeel van de natuur. De bomen, bloemen, planten en dieren. De natuur levert ons voedsel. De natuur beweegt mee op de cyclus van de seizoenen en de cyclus van geboorte, leven en dood.

De mensen hebben met elkaar hun samenleving georganiseerd, waardoor ze van meerwaarde voor elkaar zijn en kunnen samenleven. Je leert om te gaan met de wereld.

Wat willen we kinderen in het leven meegeven? Wat willen we bereiken met onderwijs en opvoeding?

We geven ze een rugzak mee, gevuld met andermans perspectieven hoe je de wereld kunt begrijpen. Taal heb je nodig, rekenvaardigheden. We leren ze theorieën hoe de wereld in elkaar zit. Kennis vaardigheden, competenties en diploma's. Een rugzak, die heel handig is in je verdere leven.

We willen kinderen meer meegeven: dat ze leren leven, dat ze hun eigen unieke leven vormgeven, dat ze genieten en gelukkig zijn. Liefde ervaren. Daar is meer voor nodig dan een rugzak. Ik wil kinderen het volgende meegeven:

Dat kinderen de schoonheid van het leven zelf ervaren en zich er door laten voeden. Liefde voor het leven ervaren. De essentie.

Dat kinderen het leven aangaan. Hun kop stoten, afstemmen en weer doorgaan. Liefde leren geven en ontvangen. Existentie.

Dat kinderen hun unieke betekenis en stem vinden en geven aan hun leven. Hun eigen unieke liefde vinden.

De schoonheid van het leven zit in wat jezelf hebt meegekregen, een lichaam, emoties, je denkracht en de unieke samenstelling van al je eigenschappen. Het zit ook in de ontmoeting met de unieke ander en in hoe we het samenleven met elkaar georganiseerd hebben. Het zit in de schoonheid van de levende natuur, van de levenloze materie en onze unieke aarde in de kosmos. We willen kinderen bewust laten worden van de schoonheid, dat ze deze waarnemen in zien, ruiken, horen, voelen en proeven. Voordat kinderen iets leren, geef ze de ruimte om zelf waar te nemen en te ervaren. Dat geeft energie en voedt de liefde voor het leven. Driemaal daags een eetlepel.

Het leven aangaan betekent met anderen spelen en samenwerken, met materie omgaan, leven in de natuur, je plek vinden in de samenleving. Dat betekent uitproberen, durven, fouten maken, opnieuw beginnen en groeien. Je hebt je unieke vrije wil, maar ook de verantwoordelijkheid voor elkaar. Laat ze met open hart, open geest en open ziel de wereld ingaan. . Laat ze daarin niet alleen, neem het niet over, maar begeleid ze daarin. Het samenleven in school en in het gezin is een leerschool. Laat kinderen daarmee stoeien, laat ze fouten maken en leren. Laat ze ervaren dat liefde een werkwoord is. Iedere dag weer.

Wie ben ik? Wat betekent de wereld voor mij en wat is mijn unieke betekenis voor de wereld? Waarden en eigenwaarde. Elk mens kent deze zoektocht en komt tot ontplooiing. We laten ons inspireren door de natuur, door religie, charismatische mensen, door relaties en gebeurtenissen. Geef dagelijks inspiratie, spreek kinderen aan op hun unieke zijn en geef ze de ruimte om zich te ontplooien.

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

Subjectivatie

Subjectivatie bereik je door de essenties van objecten waar te nemen, door de existentie met objecten aan te gaan, te doen, uit te proberen en te experimenteren en door de betekenis van objecten voor jou te achterhalen. Deze verdieping kun je bereiken in de omgang met alle soorten objecten. Het volgende overzicht geeft wat eerste handreikingen om deze verdiepingsslag te maken.

Omgaan: Objecten:	De essenties waarnemen: Zien, voelen, ruiken, horen, ruiken	Existentie: Uitproberen, experimenteren doen.	De betekenis achterhalen.
Je lichaam	Hoe voelt het lichaam, hoe ziet het er uit? Wat kun je allemaal met je lijf?	Denk aan sporten, dansen, bewegen. Wat kun je met je stem?	Wat betekent je lichaam voor je? Hoe wil je met je lichaam omgaan?
Je geest/brein	Hoe ervaar je je denken? Wat kun je allemaal met je brein?	Denkspelletjes. Hoe ga je effectief met je brein om?	Wat betekent je brein voor je? Hoe leer je?
Je emoties/psyche	Hoe herken je je emoties?	Drama.	Hoe wil je je omgaan met je emoties? Wat betekenen ze voor jou?
Je unieke zelf	Hoe neem je jezelf waar?	Wat zou je bij jezelf willen verkennen?	Waar en hoe kom je het beste tot je recht?
De ander	Wat neem je waar bij de ander? Wat zijn de gedachten, emoties en behoeften van de ander?	Spelen in de omgang met elkaar? Wat werkt? Wat niet?	Wat betekent de ander voor mij?
De samenleving	Kennis maken met allerlei beroepen, organisaties en vormen van samenleven.	Stage lopen. Meedoen in andere werelden?	Wat betekent de samenleving voor mij? Waar voel ik me thuis?
De natuur	De natuur in al haar facetten leren zien en ervaren.	Dieren of een moestuin verzorgen, overleven in de natuur.	Wat betekent de natuur voor jou?
De stoffen/dingen	Allerlei stoffen, bouwsels, machines en kunst leren zien en ervaren.	Maakonderwijs. Experimenteren	Hoe wil je met de kunst/ de dingen, machines/bouwsels omgaan? Wat betekent de materie voor jou?
De cosmos	Kijk naar de sterrenhemel. Ervaar het klimaat. Hoe ervaar je de cosmos?	Uitproberen hoe de zon en de maan werkt, hoe het klimaat werkt en hoe je om wilt gaan met het klimaat	Wat is de betekenis van de cosmos voor jou?

Nieuwsbrief Tieneronderwijs

Kleinschalig en uitdagend onderwijs voor 10-14 jarigen

Oktober 2019, uitgave 1 van het derde jaar

Leren leven is de objecten waarnemen, met de objecten spelen en experimenteren en betekenis geven aan de objecten. Zo wordt je subject. Zo leer je omgaan met jezelf, de ander en de wereld. Daar komt ook een bepaalde verantwoordelijkheid bij kijken. Deze komt aan de orde in het volgende themanummer: socialisatie.

Ondersteuningsaanbod

Hieronder een overzicht van het ondersteuningsaanbod. Heeft u interesse in een bijdrage: mail info@tienercollegenijmegen.nl.

a. Ontwikkel zelfsturing bij de tieners (en bij jezelf als begeleider of ouder).

Onze bijdrage: Het instrument 'de self-director' geeft een overzicht van de belangrijkste vragen in de persoonsvorming. Op een trainingsdag wordt dit instrument van zelfsturing geïntroduceerd en omgezet in een aanpak voor de tieners. Daarna gaan de begeleiders met de tieners aan de slag met 'de selfdirector'. Ook de tieners kunnen een verdiepende dag krijgen vanuit ons. Een eerste open training zal in februari worden gehouden.

b. Ontwikkel communicatievaardigheden bij de tieners (en bij jezelf als begeleider of ouder).

Onze bijdrage: een trainingsdag om te leren empathisch te communiceren voor begeleiders, ouders en tieners.

c. Bepaal samen (begeleiders, tieners, ouders) de leerdoelen.

Onze bijdrage: Op basis van richtinggevers stellen tieners, begeleiders en ouders zelf de leerdoelen vast in twee gezamenlijke sessies van een dagdeel.

d. Ontwikkel samen (begeleiders, tieners, ouders) het onderwijs.

Onze bijdrage: Twee oefenbijeenkomsten van een dagdeel om samen met tieners, begeleiders, ouders en experts een project op te zetten. Twee oefenbijeenkomsten van een dagdeel om in een vakgebied een aanzet te geven voor een uitdagende training/project/leeromgeving om voor te bereiden op een assessment.

e. Maak contact met PO-scholen en VO-scholen die samen een tienerstroom willen ontwikkelen of het onderwijs aan 10-14 jarigen willen verbeteren.

Onze bijdrage: Het leggen van de eerste contacten en voeren van eerste verkennende gesprekken.

f. Start met leerkrachten PO en docenten VO vanuit een gedeelde visie en missie: Wat wil je bereiken met de tieners?

Onze bijdrage: Ophalen van de individuele dromen, visies en passies via interviews. Vervolgens in twee sessies van een dagdeel komen tot een eerste gezamenlijke opzet van de visie en de missie.